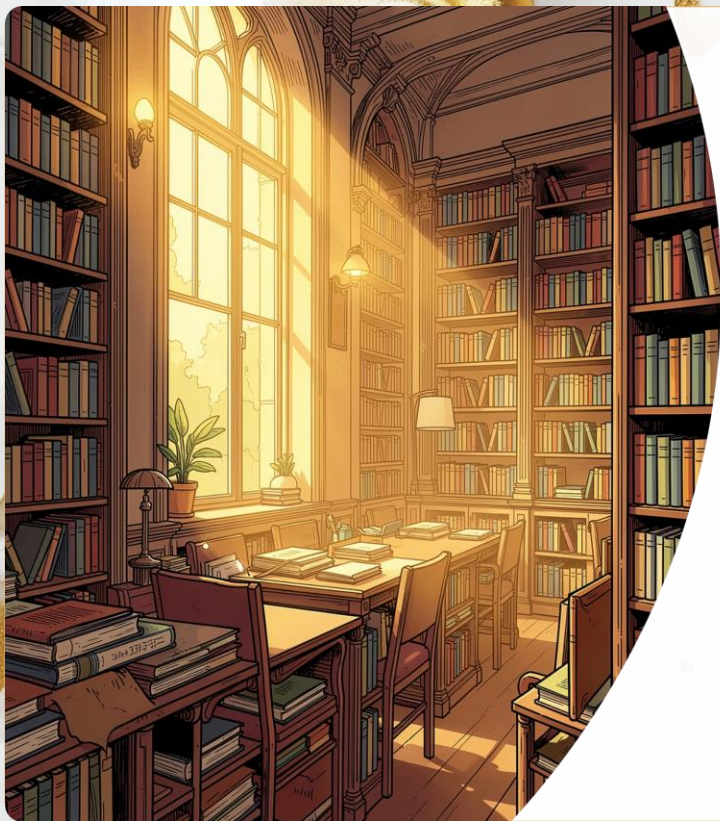

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як центр підтримки освітніх змін і сталого розвитку в умовах воєнних та суспільних викликів

Пономаренко Лариса Олександрівна, кандидат наук
із соціальних комунікацій

15 ТРАВНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЗАХИСТУ КЛІМАТУ

ДО ДНЯ НАУКИ - 2026

Кліматична криза: глобальний виклик

Глобальне потепління, природні катаклізми та зміна погодних умов загрожують продовольчій, життєвій і майновій безпеці людей.

~500 000

смертей щороку від хвиль тепла у 2000–2019 рр.

У 10 разів

частіше відчуватиме спеку 30-річний українець при потеплінні на 1,5 °C

Екологічна освіта і сталий розвиток

Подолання кризи потребує системного мислення та екологічно впевненої поведінки. Освіта — ключовий інструмент зміни цінностей і стратегій діяльності особистості.

1987 р.

Доповідь «Наше спільне майбутнє» — перше формулювання сталого розвитку (Гру Харлем Брутланд, ООН)

1992 р.

Конференція ООН у Ріо-де-Жанейро — «Порядок денний XXI століття»: освіта як основа сталого розвитку

Роль бібліотек у сталому розвитку

В умовах повномасштабної війни та суспільних трансформацій освітянські бібліотеки стають **багатофункціональними центрами підтримки**:

Якісна освіта

Рівний доступ до інформації та знань

Цифрова компетентність

Розвиток навичок у цифровому середовищі

Науковий потенціал

Збереження та підтримка наукової діяльності

Мережа освітянських бібліотек: стан і втрати

13K

Бібліотек у мережі

Скорочення з 15 тис. (2021 р.) через війну та реформи

94%

Шкіл з фондами

11 732 із 12 425 закладів загальної середньої освіти мали бібліотечний фонд

3524

Постраждалих закладів

360 зруйновано повністю; 1663 школи постраждали, 201 — втрачена

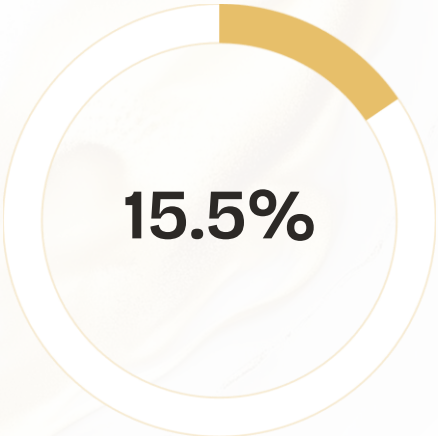
Найбільше постраждали школи Харківської, Донецької, Дніпропетровської, Київської, Херсонської, Миколаївської, Луганської, Сумської, Чернігівської областей та м. Києва.

879

Шкіл на окупованих територіях

Тимчасово недоступні для учнів і бібліотечних працівників

Скорочення шкільної мережі

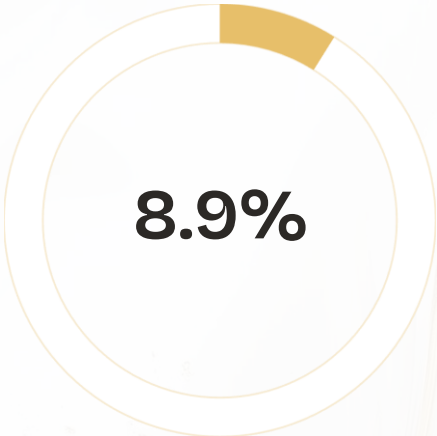

15.5%

A donut chart with a gold-colored segment representing 15.5% of the total. The segment is located at the top right of the circle.

За 5 років

Скорочення кількості закладів
загальної середньої освіти

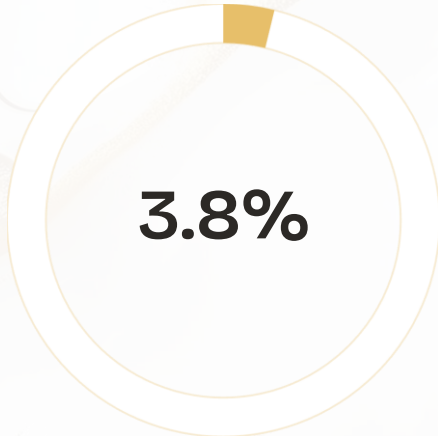

8.9%

A donut chart with a gold-colored segment representing 8.9% of the total. The segment is located at the top right of the circle.

З початку вторгнення

Скорочення за чотири роки
повномасштабної війни

3.8%

A donut chart with a gold-colored segment representing 3.8% of the total. The segment is located at the top right of the circle.

За останній рік

Продовження тенденції через
руйнування, міграцію, окупацію

Науково-методичний супровід ДНПБ

Наукові дослідження

Вивчення потреб бібліотек та освітніх практик.

Консультативна допомога

Підтримка мережі через експертні поради та методи.

Електронні ресурси

Цифрові видання та інструменти для віддаленої роботи.

Семінари і тренінги

Навчання персоналу та обмін практичними знаннями.

Комплексна підтримка мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України в умовах воєнного часу.

Видання серії

«На допомогу професійній самоосвіті» (2001–2025 рр.)

Поповнення фондів

Безоплатний обмін документами, зокрема для деокупованих територій

Щорічні заходи

Семінари, тренінги, Всеукраїнські місячники шкільних бібліотек

Нове наукове дослідження 2026 р.

«Освітнянські бібліотеки у науково-інформаційному забезпеченні освітніх змін в умовах кризових ситуацій»

Науковий керівник: *Пономаренко Лариса Олександрівна*, к.н. із соціальних комунікацій.

- 1

Тенденції розвитку

Аналіз діяльності освітнянських бібліотек як платформ самореалізації впродовж життя
- 2

Компетентності фахівців

Теоретико-методологічні засади та методика розвитку компетенстей бібліотечних фахівців
- 3

Читацькі практики

Технологія дослідження читацьких практик та поширення кращого досвіду
- 4

Освітні зміни

Систематизація бібліографічної інформації про здобутки сучасної освіти та педагогічної науки щодо освітніх змін

Очікувані результати дослідження

Методичний посібник

«Розвиток компетентностей фахівців та інформаційно-бібліотечний супровід читацьких практик в освітянських бібліотеках»

Бібліографічний довідник

«Освітні зміни в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України»

Обидва видання стануть практичним інструментарієм для мережі освітянських бібліотек МОН та НАПН України.

Пріоритети сталого розвитку освітянських бібліотек

Україномовний контент

Формування інтегрованого галузевого ресурсу;
декомунізація фондів; комплектування новими українськими
й закордонними виданнями

Міжнародне співробітництво

Участь у міжнародних проєктах, грантах, книгообмін,
академічна мобільність

Підвищення кваліфікації

Дієва система навчання та стажування бібліотечних і
наукових працівників

Нормативно-правова база

Розроблення спільно з МОН України

Науково-методичний супровід

вивчення й упровадження європейського та світового
досвіду в практику роботи освітянських бібліотек;
розроблення науково-методичного інструментарію і
практичних рекомендацій

